

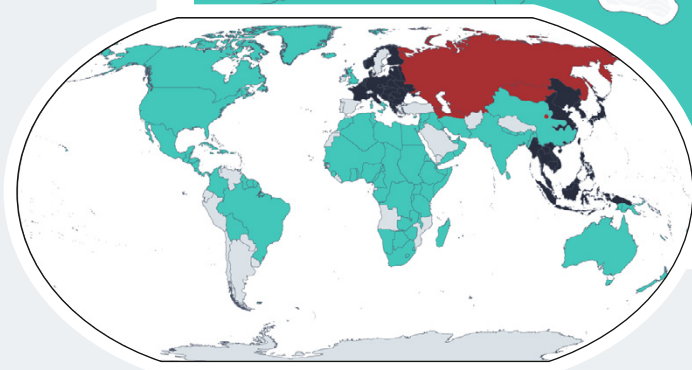
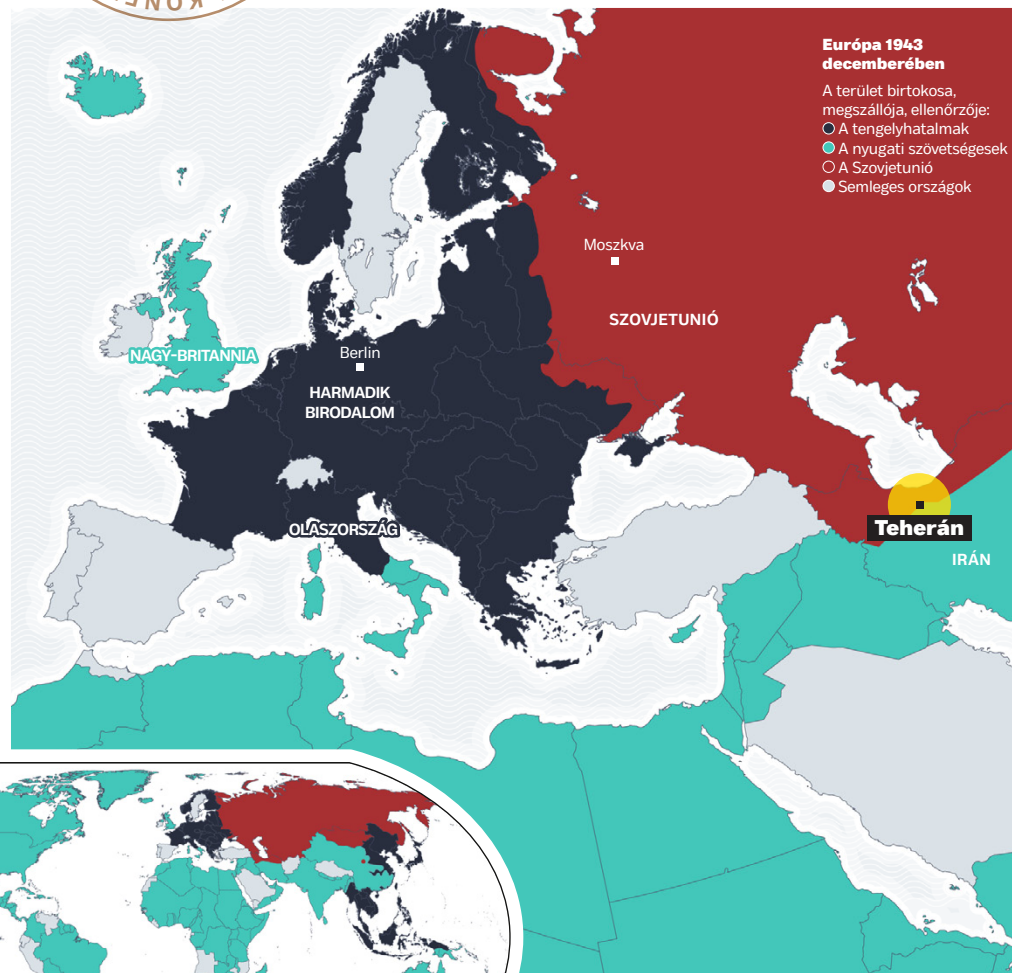

Teheráni konferencia 1943. november 28. – december 1.

A három nagyhatalom első találkozására Iránban, a teheráni szovjet nagykövetségen került sor.

Irán 1941 óta brit és szovjet megszállás alatt állt. A helyszínt Sztálin választotta ki, és ragaszkodott is hozzá.

A konferencia kódneve *Eureka* volt. A konferencia után a „három nagy” két nyilatkozatot adott ki: **„A három hatalom nyilatkozata”,** illetve **„A három hatalom nyilatkozata Iránról”** címmel. Aláírtak továbbá egy titkos katonai megállapodást is.

Világtérkép 1943
decemberében

Előzmények

1941

Augusztus 14.

F.D. Roosevelt és W. Churchill aláírják az Atlanti Chartát, amely rögzíti minden nemzet önrendelkezéshez való jogát.

1943

Január 14–24.

A casablancai konferencia (Churchill, Roosevelt és Charles de Gaulle) – ahol a vezetők állást foglalnak a harc folytatása mellett Németország, Olaszország és Japán kapitulációjáig (azaz a legyőzött fél mindennemű feltétel nélküli megadásáig). Megegyeznek Olaszország megtámadásában is.

Augusztus 23.

A Szovjetunió győzelme Németország felett a kurszki csatában. A keleti fronton megkezdődik a Vörös Hadsereg offenzívája.

November 22–26.

Csang Kaj-sek (a Kínai Köztársaság vezetője), Churchill és Roosevelt megbeszélést folytatnak a háború folytatásáról Japán feltétel nélküli megadásáig, illetve a Japán által elfoglalt területek visszaszerzéséről.

1942

Január 1.

A „négy nagy” (az Egyesült Államok, Nagy-Britannia, a Szovjetunió és Kína) **aláírja az Egyesült Nemzetek nyilatkozatát**. A következő napon további 22 ország csatlakozik. Ez a dokumentum formalizálja a tengelyhatalmak (Németország, Olaszország, Japán és támogatóik) elleni szövetséget, és teremti meg az alapot az Egyesült Nemzetek Szervezete életre hívásához.

Február 2.

A Szovjetunió győzelme Németország felett a **sztyalingrádi csatában**. A keleti front küzdelmeinek fordulópontja.

Július 10. – szeptember 8.

A szövetségesek szicíliai támadása. Dél-Olaszország a szövetségesek kezére kerül.

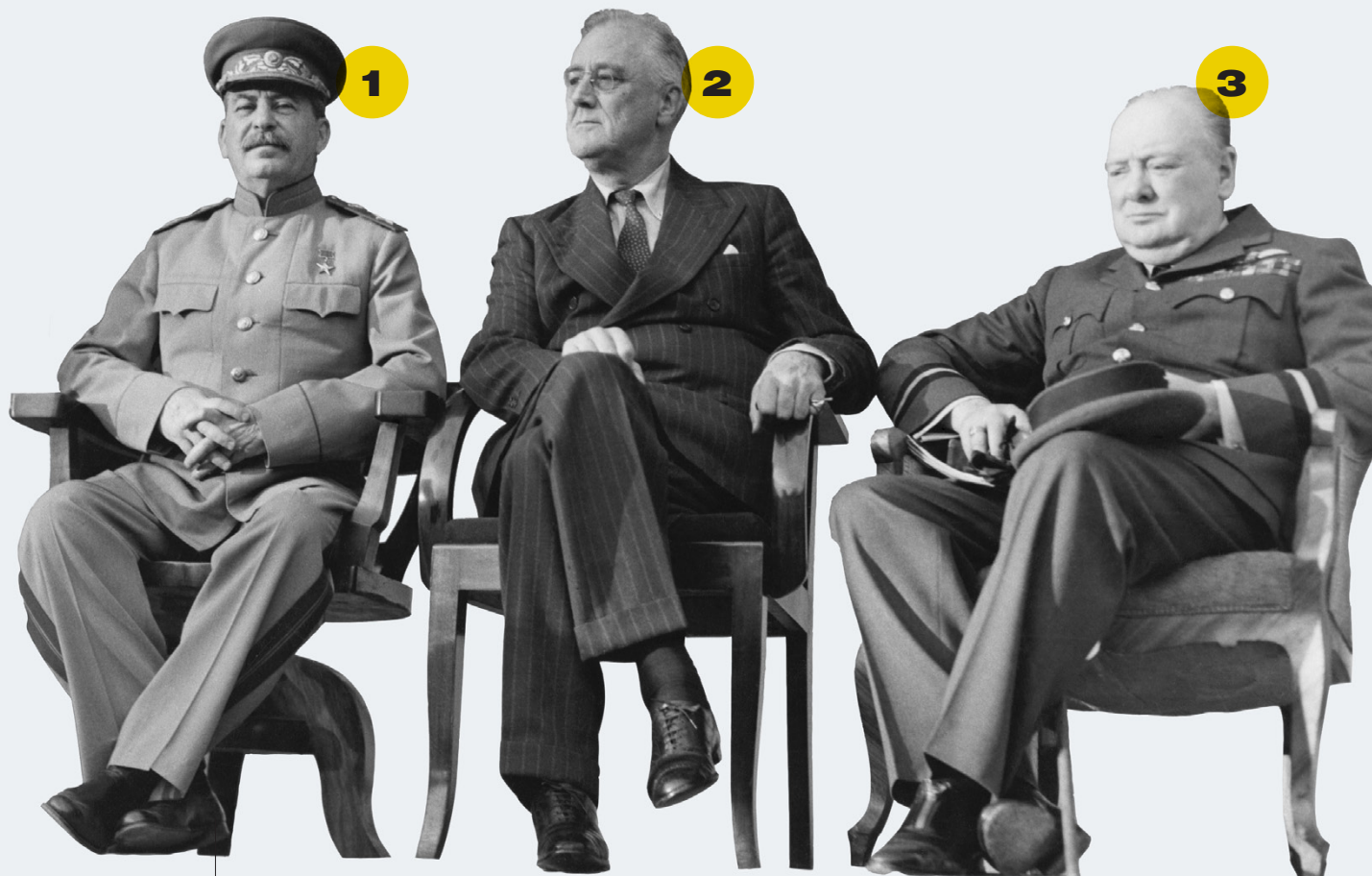

November 28. – december 1.

Teheráni konferencia, az első találkozó a „három nagy” között.

Kulcsszereplők

Balról jobbra: Joszif Visszarionovics Sztálin, Franklin D. Roosevelt és Winston Churchill az orosz követség előcsarnokában, a teheráni konferencia alatt.

A „három nagy”

1 Joszif Visszarionovics Sztálin

A Szovjetunió
Minisztertanácsának elnöke

2 Franklin Delano Roosevelt

Az Egyesült Államok elnöke

3 Winston Churchill

Az Egyesült Királyság
miniszterelnöke

A vezetőket kísérő delegációkból:

Vjacseszlav Mihajlovics Molotov

Szovjet külügyminiszter

Harry Hopkins

Roosevelt tanácsadója

Anthony Eden

Az Egyesült Királyság
külügyminisztere

Általános rendelkezések

Az Egyesült Nemzetek Szervezete – az első tárgyalások a szövetséges hatalmakra alapozott Egyesült Nemzetek szervezetéről, amelynek feladata a jövőbeli konfliktusok megelőzése.

A tengelyhatalmak **feltétel nélküli megadásáig** tartó háború meghirdetése.

Az **Európai Tanácsadó Bizottság** (European Advisory Commission, EAC) létrehozása, amelynek feladata az európai országok jövőjéről szóló ajánlások megfogalmazása a „három nagy” számára.

Winston Churchill Roosevelttel és Sztálinnal a teheráni brit követségen, a Churchill 69. születésnapja alkalmából szervezett vacsorán, 1943. november 30-án.

Döntések

Katonai

A nyugati szövetségesek megnyitnak egy új európai frontot – 1944 májusában Észak-Franciaországban **(Overlord hadművelet néven ①)**, egyidejűleg egy dél-franciaországi támadással (Anvil, később Dragoon hadművelet ①). Ugyanekkor a Szovjetunió is támadást indít a keleti fronton.

Törökországnak ② 1943 végéig be kell lépnie a náci Németország elleni háborúba.

A szövetségesek megadják a maximális támogatást a Josip Broz Tito vezette kommunista partizánoknak a megszállt **Jugoszláviában ③**.

Sztálin ígéretet tesz Japán megtámadására Németország veresége után.

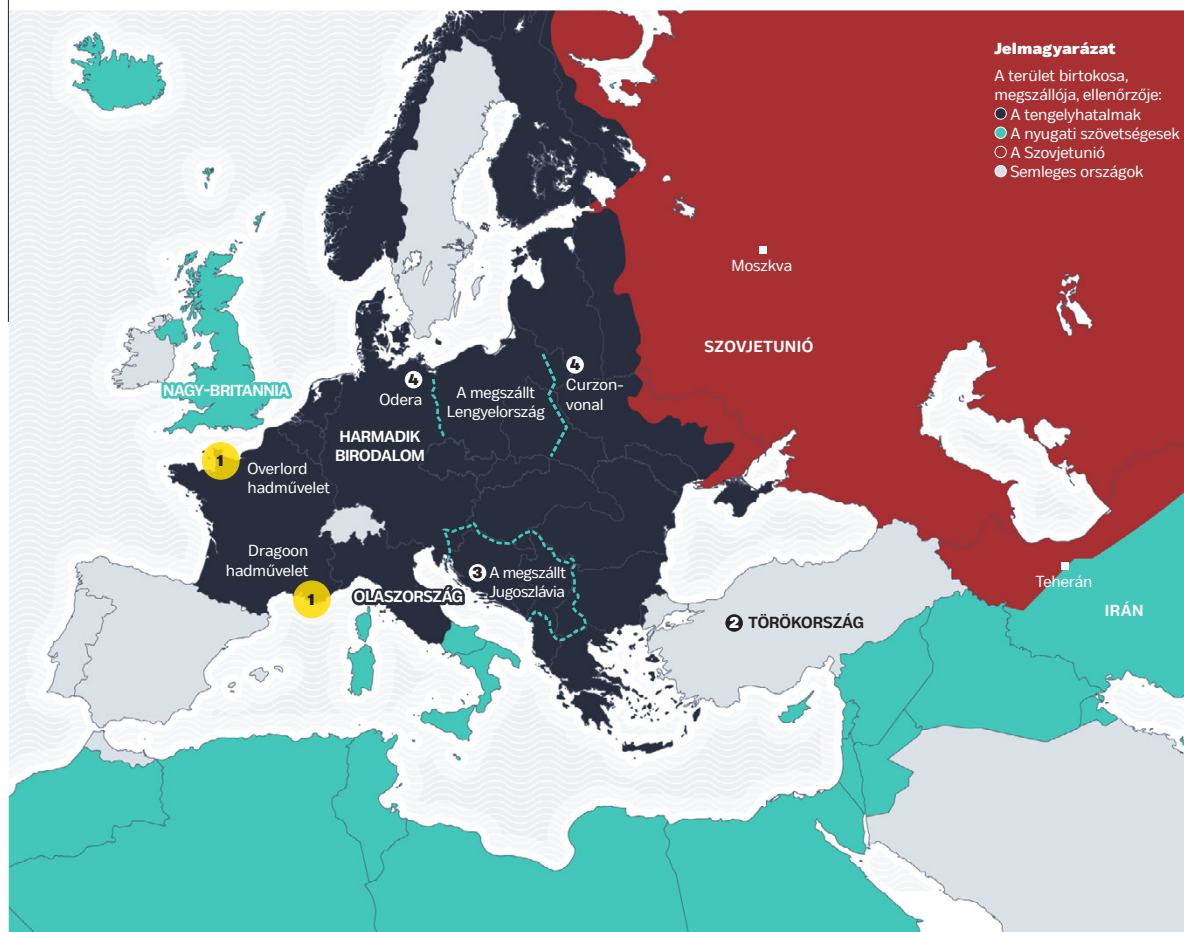

Országok és határok

Németország – A „három nagy” kölcsönösen egyetért abban, hogy Németországot a háború után fel kell osztani – bár a felosztás jellege közelebbről egyelőre nincs meghatározva.

Lengyelország – az első tárgyalások Lengyelország határainak nyugati irányú eltolásáról: keleti határait a Curzon-vonalig, a nyugatiakat az Odera folyóig tolnák ④.

Iránnak a háború utánra pénzügyi támogatást, illetve szuverenitást és területi sérthetatlenséget ígérnek.

Utóhatások

A második kairói konferencia

1943. december 2–7.

Churchill és Roosevelt találkozik Ismet İnönü török elnökkel, akit országa részvételére bátorítanak a tengelyhatalmakkal szembeni háborúban. Mindazonáltal Törökország 1945-ig nem lép be a háborúba.

Az Overlord hadművelet

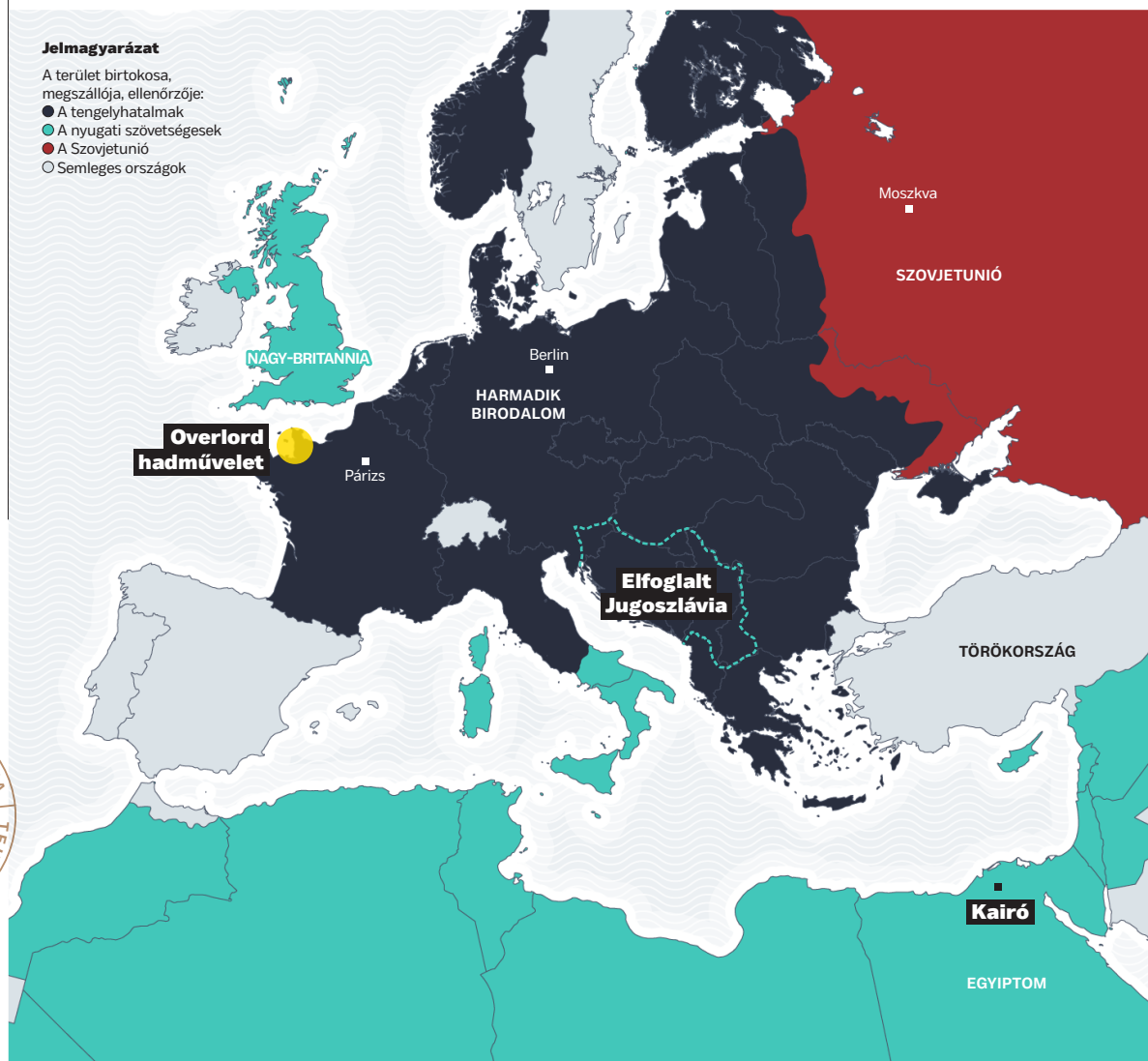
1944. június 6. – augusztus 31.

Az ún. D-napon (június 6.) veszi kezdetét, amikor a szövetségesek partra szállnak a franciaországi Normandiában. Három hónapon belül a szövetségesek felszabadítják Párizst.

Jugoszlávia

A partizánok – a szövetségesek támogatásával – még a Vörös Hadsereg érkezése előtt felszabadítják a német megszállás alól csaknem az egész országot.

European Network
Remembrance
and Solidarity

GEORG ECKERT
INSTITUTE

for International Textbook Research

Az infografika a *Hi-story lessons. Teaching & learning about 20th-century European history* című projekt keretében készült.

A *Hi-story lessons* projekt küldetése, hogy a 20. századi európai történelmet különböző szemszögekből mutassa be. A projekt fő célja annak hangsúlyozása, hogy a történelemoktatás során tudatosítani kell, hogy a szomszédos országok eltérő nézőponttal rendelkezhetnek egyazon történelmi tényről. A *Hi-story lessons* segítségével szeretnénk kihívás elé állítani a tanárok és tanítványaik látásmódját Európa történelméről - annak sokszínűségéről és összetettségéről, időnként még ha ellentmondó nézetek tükrében is.

<https://hi-storylessons.eu>
<https://enrs.eu/>

Szerző:

Zofia Zakrzewska

A Varsói Egyetem Történeti Intézete

Együttműködő:

Julita Gredecka

Oktatási tanácsadó

Tartalomszerkesztő:

Prof. Jan Rydel

ENRS

Koordinátor:

Maria Naimska

Weronika Kann

ENRS

Grafikai tervezés:

Jasiek Krzysztofia

Fordító:

Hajba Vince Péter

Fényképek:

(az előfordulás sorrendjében)

- IWM (A 4815)
- MM-43-01-32 (Osborne)
- EverettCollection/EAST NEWS
- EverettCollection/EAST NEWS
- Apmages/EastNews

Az ENRS alapítói:

Ministry of
Culture
and National
Heritage of
the Republic
of Poland.

Minister of State
for Culture and the Media

MINISTRY
OF HUMAN CAPACITIES

MINISTRY
OF CULTURE
OF THE SLOVAK REPUBLIC

MINISTRY OF CULTURE

Az infografika a kultúráért és médiáért felelős német szövetségi kormánybiztos megbízásából készült a Német Szövetségi Köztársaság Parlamentjének határozata alapján.